

Recensiones

René BRAGARD, *Les provinces religieuses des Ordres mendiants dans la principauté de Liège*. Bruxelles, Palais des Académies, 1952. Extrait du *Bulletin de la Commission Royale d'Histoire*, t. CXVIII (1952), pp. 231-397.

R. Bragard maakte zich reeds verdienstelijk door verschillende bijdragen tot de godsdienstige geschiedenis van het Sticht Luik. In deze studie onderzoekt hij op grondige wijze de provincies der bedelorden in het prinsbisdom. De Luikse kloosters van de oude bedelorden (Minderbroeders Conventuelen en Observanten, Dominicanen, Augustijnen en Geschoeide Karmelieten) zowel als die van de nieuwe orden (Jezuïeten, Kapucijnen, Miniemen en On-geschoeide Karmelieten) vormden geen zelfstandige provincies, maar behoorden bij provincies buiten de politieke grenzen van het onafhankelijke prinsbisdom. Onder politieke invloeden, waarbij het particularisme van deze gewesten een rol speelde, ontstond een streven naar meer zelfstandigheid. Dit gaf in sommige orden aanleiding tot grote moeilijkheden, welke in de Augustijnenorde ondervangen werden door de soepele bestuursorganisatie van elk klooster. Het provincieverband met de Nederlanden en het Rijnland bleef bewaard tot in 1679. Toen kwamen de Luikse kloosters onder de *Provincia Flandro-Belgica*. Slechts in 1783 werden de kloosters van Hasselt, Maastricht, Luik, Bouillon, Hoei en Bree verenigd tot een zelfstandige Luikse provincie, omdat keizer Jozef II vanaf 1782 aan deze kloosters verbood deel te nemen aan de provinciale kapittels in zijn gebied. Deze provincie werd niet in 1790 opgeheven, zoals de auteur beweert, maar bleef bestaan tot aan de Franse revolutie, zoals blijkt uit de kapittelacta van de *Flandro-Belgica*. De uiteenzetting van heel dit politiek-religieus probleem steunt op overvloedige gedrukte en ongedrukte bronnen o. m. op 22 documenten, welke de auteur in extenso uit-geeft. De bewering van de auteur op blz. 240 over de grote verspreiding van de dwaalleer van Wyclif en Hus in de Augustijnenorde kunnen we niet onderschrijven na de studies van Duynstee en Gwynn, die tot heel andere conclusies kwamen.

N. TEEUWEN, O. E. S. A.